

Osztályozó vizsga követelményei történelem tantárgyból

11. évfolyam

I. AZ ÓKOR

I.1 Politika

-Az athéni államszervezet és működése a demokrácia virágkorában Kr.e. 5. században.

I.2 Ókori civilizációk

- A görög és a római építészet

I.3 Vallások

-A zsidó monoteizmus

-A kereszténység kialakulása, tanai, elterjedése

EMELT

I.1 Politika

- Julius Caesar egyeduralkodói kísérlete

- A sztyeppei állam: a Hun Birodalom és hódításainak iránya

I.2 Ókori civilizációk

-A pénz megjelenése, formái és szerepe az ókori gazdaságban

-Ókori írások, a görög filozófia, a római jog alapelvei

I.3 Vallások

-Politeizmus az ókori Keleten

III. A KÖZÉPKOR

III.1 Az iszlám világ

- Mohamed tanításai és a Korán; az arab hódítás és feltartóztatása Európában

III.2 Gazdaság, társadalom, állam

- Az uradalom, a földbirtokosok és jobbágyok kötelességei és jogai
- A középkori város és lakói, a város kiváltságai, a céhek, a helyi és távolsági kereskedelem

2.3. Egyház és kultúra Európában és Magyarországon

- Az egyházi hierarchia, az egyházi intézményrendszer, a szerzetesség Európában és az Árpád-kori Magyarországon
- Román, gótikus és reneszánsz építészet – európai és magyar példák

Magyar történelem

2.4 Magyar őstörténet és honfoglalás

- A honfoglalás okai és menete, a kalandozások/támadó hadjáratok

2.5 A keresztény államalapítás és az Árpád-kor

- Géza és I. (Szent) István államszervező tevékenysége, a földbirtokrendszer és a vármegyeszervezet
- IV. Béla uralkodása: tatárjárás és újjáépítés
- Az Aranybulla legfontosabb elemei

2.6 A vegyesházi királyok kora

- A királyi hatalom újbóli megszilárdítása Anjou I. Károly idején, a visegrádi királytalálkozó
- Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János és Hunyadi Mátyás törökellenes harcai
- Hunyadi Mátyás: a központosított királyi hatalom, jövedelmek és kiadások, birodalomépítő tervek

EMELT

2.2 Gazdaság, társadalom, állam

- Az uralkodói hatalom és korlátai (hűbériség, rendiség, rendi monarchia)

2.3. Egyház és kultúra Európában és Magyarországon

- Egyházi és lovagi kultúra, a középkori egyetemek Európában és Magyarországon
- Az egyházszakadás, a nyugati és a keleti kereszténység fő jellemzői

2.4 Magyar őstörténet és honfoglalás

- Az eredet kérdései (nyelvészet, régészet, néprajz, genetika), a magyar törzsszövetség az Etelközben

2.5 A keresztény államalapítás és az Árpád-kor

- A magyar állam megszilárdulása: I. (Szent) László és Könyves Kálmán törvényei
- A kül- és belpolitika új irányai: III. Béla uralkodása

2.6 A vegyesházi királyok kora

- Nagy Lajos külpolitikája és az 1351-es törvények

III. A KORA ÚJKOR

3.1 A földrajzi felfedezések és következményeik

- A portugál és spanyol felfedezések, a korai kapitalizmus (árforradalom, manufaktúrák, bankok és tőzsde, a jobbágyszármazék átalakulása)

3.2 A reformáció és a katolikus megújulás Európában és Magyarországon

- A reformáció, a protestáns egyházak megszerveződése és a protestantizmus elterjedése Európában és Magyarországon
- Az ellenreformáció, a katolikus megújulás és a barokk Európában és Magyarországon

3.3 Törökellenes és rendi küzdelmek

- A mohácsi csata és közvetlen előzményei, a kettős királyválasztás
- Az ország három részre szakadása; a várháborúk (1541–1568)

3.4 Erdély

- Erdély sajátos etnikai és vallási helyzete

3.5 Magyarország a Habsburg Birodalomban

- A Rákóczi-szabadságharc okai, céljai, fordulópontjai és a szatmári béke
- Magyarország újranevelése és újranevelése

3.6 A felvilágosodás

- A brit alkotmányos monarchia és az amerikai köztársaság működése
- A felvilágosodás államelméletei; az Emberi és polgári jogok nyilatkozata

- Mária Terézia és II. József reformjai

EMELT

3.1 A földrajzi felfedezések és következményeik

- A gyarmatosítás a 16-17.században, a világkereskedelem kialakulása
- Magyarország gazdasága az európai munkamegosztásban
(16-17. század)

3.3 Törökellenes és rendi küzdelmek

- Rendi és abszolutista törekvések, konfliktusok a 17. században: a Bocskai-szabadságharc, Bethlen Gábor bekapcsolódása a harmincéves háborúba, Zrínyi Miklós pályafutása

3.4 Erdély

- Az Erdélyi Fejedelemség államszervezete

3.5 Magyarország a Habsburg Birodalomban

- A török kiűzése
- Magyarország a Habsburg Birodalomban (Pragmatica Sanctio, kormányzat)

3.6 A felvilágosodás

- A jakobinus diktatúra
- Napóleoni háborúk és a bécsi kongresszus
- Az európai világkép változása (alapvető kérdések, tudományos gondolkodás, társadalomkép, vallás)

12. emelt szint

AZ ÚJKOR

4.1 Politikai eszmék

- Új eszmék: liberalizmus, nacionalizmus, konzervativizmus

4.2 Az ipari forradalom első hulláma

- Az ipari forradalom első hulláma: textilipar, közlekedés, gyárpar

4.3 A reformkor

- A reformkor fő kérdései (a magyar nyelv ügye, a jobbágycézés, a polgári alkotmányosság kérdése), Széchenyi és Kossuth programja és vitája

4.4 A forradalom és szabadságharc

- A pesti forradalom és az áprilisi törvények
- A szabadságharc főbb eseményei: harc a dinasztiaival és a nemzetiségekkel, tavaszi hadjárat. Függetlenségi nyilatkozat, a szabadságharc leverése

4.5. Az ipari forradalom második hulláma a világban és Magyarországon

- Az ipari forradalom második hulláma: kutatás és fejlesztés, közlekedés, vegyipar, gépipar, elektronika – a világban és Magyarországon Gazdasági kiegyezés és állami gazdaságpolitika a dualista Magyarországon

4.6. A szocializmus

- A szocializmus eszméje (marxizmus)

4.7 Polgári állam, nagyhatalmi törekvések

- A polgári nemzetállam jellemzői, alkotmányosság és jogegyenlőség Németország, az Amerikai Egyesült Államok és Magyarország példáján

4.8 A dualizmus kora

- A kiegyezés okai, a közös ügyek, a magyar államszervezet

4.9. A nemzetiségi kérdés Magyarországon

-Etnikai viszonyok, zsidó emancipáció, cigányok/romák Magyarországon a dualizmus korában

EMELT

4.2 Az ipari forradalom első hulláma

- Az ipari forradalom társadalmi hatásai, urbanizáció

4.3 A reformkor

- A rendi országgyűlés és a megyerendszer a reformkorban

4.4 A forradalom és szabadságharc

- A nemzetiségek és a kisebbségek részvételének (németek, szlávok, és zsidók) bemutatása a szabadságharcban és az azt követő megtorlás során

4.5. Az ipari forradalom második hulláma a világban és Magyarországon

- Az ipari forradalom második hulláma: kutatás és fejlesztés, közlekedés, vegyipar, gépipar, elektronika – a világban és Magyarországon Gazdasági kiegyezés és állami gazdaságpolitika a dualista Magyarországon

4.6. A szocializmus

- A munkásmozgalom irányzatai: szociáldemokrácia, kommunizmus, keresztényszocializmus

4.7 Polgári állam, nagyhatalmi törekvések

- A gyarmatosítás okai és céljai, nagyhatalmi érdekek és konfliktusok az imperializmus korában

4.8 A dualizmus kora

- Politikai eszmék és pártrendszer (kormánypárt, közjogi ellenzék, agrármozgalmak, világnézeti pártok) a dualizmus kori Magyarországon

- A zsidóság és a németiség szerepe a polgárosodásban

4.9. A nemzetiségi kérdés Magyarországon

- Magyar nemzetiségi politika, a nemzetiségek autonómiatörekvései és irredenta mozgalmak a dualizmus korában

A VILÁGHÁBORÚK KORA

5.1. Az első világháború

- Magyarország részvétele a háborúban
- .

5.2. Politikai változások a háború után

- A forradalmi átalakulás kísérlete, tanácsköztársaság, ellenforradalom Magyarországon 1918–1920-ban

5.3. Párizs környéki békék

- A trianoni békediktátum születése, tartalma és következményei

5.4 Állam, ideológia és gazdaság a két világháború között

- A nemzetiszocialista Németország
- A kommunista Szovjetunió

5.5 Politika és gazdaság Magyarországon

- Politikai és gazdasági konszolidáció Magyarországon az 1920-as években

5.6. Társadalom és életmód Magyarországon

- Oktatás és kultúrpolitika Magyarországon

5.7. A második világháború

- A második világháború kitörése, hadviselő felek, a világháború jellemzői (háborús bűnök, polgári célpontok és lakosság elleni erőszak, háttérország, ellenállás)

5.8. Magyarország a második világháborúban

- A területi revízió lépései, az ország hadba sodródásának folyamata

5.9. A holokauszt Európában és Magyarországon

- A zsidóság jogfosztásának folyamata és a holokauszt Európában és Magyarországon

5.10. Magyarország pusztulása

- Német megszállás, nyilas diktatúra – a hadszíntérre vált ország,

deportálások a Szovjetunióba

EMELT

5.1. Az első világháború

- A világháború kirobbanása, a nyugati front, tengeri hadviselés

5.2. Politikai változások a háború után

- Bolsevik hatalomátvétel Oroszországban

5.3. Párizs környéki békék

- A Párizs környéki békék, Közép-Európa átalakítása

5.4 Állam, ideológia és gazdaság a két világháború között

- A fasiszta állam és ideológia

A világgazdasági válság, kezelése az USA-ban

5.5 Politika és gazdaság Magyarországon

- Politikai és gazdasági konszolidáció Magyarországon az 1920-as években

5.6. Társadalom és életmód Magyarországon

- A társadalom és az életmód átalakulása Magyarországon

5.7. A második világháború

- A társadalom és az életmód átalakulása Magyarországon

5.8. Magyarország a második világháborúban

- Magyarország háborús részvétele 1944 márciusig

5.10. Magyarország pusztulása

- A határon túli magyarság tragédiái 1944–46

A HIDEGHÁBORÚ KORA

6.1 A hidegháború kora

- A szovjet–amerikai szembenállás, a két Németország létrejötte, a két világrend jellemzői

6.2. A kétpólusú világ felbomlása

- Németország újraegyesítése, a Szovjetunió felbomlása, a kommunista diktatúrák bukása Közép-Európában

6.3 A kommunista diktatúra kiépítése és működése

- A Rákosi-diktatúra: a pártállam, a terror, egyházüldözés, koncepciós perek, államosítás és kollektivizálás, erőltetett iparosítás, propaganda és mindennapok a diktatúra idején

6.4. Az 1956-os forradalom és szabadságharc

- A forradalom okai és céljai a kormánypolitika változásai, a szabadságharc és leverése, a megtorlás

6.5 A kádári diktatúra

- A pártállam, a téjesítés, a tervgazdaság, a kultúrpolitika, az elnyomás változó formái – a kádári alku

6.6. A rendszerváltoztatás Magyarországon

- A rendszerváltoztatás (1989–1991)
A piacgazdaságra való áttérés, gazdasági szerkezetváltás, privatizáció, a külföldi tőke szerepe, a külkereskedelem átalakulása

EMELT

6.1 A hidegháború kora

- India függetlenné válása, kommunista fordulat Kínában, Izrael megalapítása, arab–izraeli háborúk
- A szembenállás és enyhülés hullámai, hidegháborús konfliktusok: Korea, Szuezi, Kuba, Vietnam, Afganisztán

6.2. A kétpólusú világ felbomlása

- Jugoszlávia felbomlása, a délszláv háború

6.3 A kommunista diktatúra kiépítése és működése

- A szovjetizálás Magyarországon: a kommunisták térnyerése, a korlátozott többpártrendszer, az egypárti diktatúra kiépítése

6.4. Az 1956-os forradalom és szabadságharc

- A forradalom nemzetközi háttere

6.5 A kádári diktatúra

- A pártállam válsága, az ellenzék megszerveződése és irányzatai 1988-ig

A JELENKOR

7.1 Nemzetközi együttműködés, globális világ

- Az Európai Unió főbb szervei és működésük
- Demográfiai változások, a népmozgások irányai a világban és Magyarországon 1945-től napjainkig

7.2. Politikai intézmények

- Az Alaptörvény, a hatalmi ágak és intézményeik, az önkormányzatok és a választási rendszer

7.3. Nemzet

- A határon túli magyarok helyzete napjainkban (demográfia, asszimiláció, autonómia, oktatás)
- A magyarországi nemzetiségek és a cigányság helyzete napjainkban (demográfia, kisebbségi jogok, oktatás)

EMELT

7.1 Nemzetközi együttműködés, globális világ

- Az európai integráció főbb állomásai és kérdései: mélyítés és bővítés, nemzetek Európája vagy föderatív Európa.
- A világgazdaság átalakulása az ezredfordulón: hagyományos és új centrumok, a globális gazdaság
- A globalizáció kulturális hatásai az ezredfordulón
- Magyarország a nyugati integrációban (NATO, EU) és a közép-európai együttműködés

7.3. Nemzet

- A politikai rendszerek változásai és hatásaik a magyar kisebbségekre és a magyarországi nemzetiségekre a 20. században

KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI ELŐKÉSZÍTŐ

11. középszint

I. AZ ÓKOR

1.1. Politika

-Az athéni államszervezet és működése a demokrácia virágkorában Kr.e. 5. században.

1.2. Ókori civilizációk

- A görög és a római építészet

1.3. Vallások

-A zsidó monoteizmus

-A kereszténység kialakulása, tanai, elterjedése

II. A KÖZÉPKOR

2.1. Az iszlám világ

- Mohamed tanításai és a Korán; az arab hódítás és feltartóztatása
Európában

2.2 Gazdaság, társadalom, állam

- Az uradalom, a földbirtokosok és jobbágyok kötelességei és jogai
- A középkori város és lakói, a város kiváltságai, a céhek, a helyi és távolsági
kereskedelem

2.3. Egyház és kultúra Európában és Magyarországon

- Az egyházi hierarchia, az egyházi intézményrendszer, a szerzetesség Európában és az
Árpád-kori Magyarországon
- Román, gótikus és reneszánsz építészet – európai és magyar példák

Magyar történelem

2.4 Magyar őstörténet és honfoglalás

- A honfoglalás okai és menete, a kalandozások/támadó hadjáratok

2.5 A keresztény államalapítás és az Árpád-kor

- Géza és I. (Szent) István államszervező tevékenysége, a földbirtokrendszer és a vármegyeszervezet
- IV. Béla uralkodása: tatárjárás és újjáépítés
- Az Aranybulla legfontosabb elemei

2.6 A vegyesházi királyok kora

- A királyi hatalom újbóli megszilárdítása Anjou I. Károly idején, a visegrádi királytalálkozó
- Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János és Hunyadi Mátyás törökellenes harcai
- Hunyadi Mátyás: a központosított királyi hatalom, jövedelmek és kiadások, birodalomépítő tervek

III. A KORA ÚJKOR

3.1 A földrajzi felfedezések és következményeik

- A portugál és spanyol felfedezések, a korai kapitalizmus (árforradalom, manufaktúrák, bankok és tőzsde, a jobbágyszármazék átalakulása)

3.2 A reformáció és a katolikus megújulás Európában és Magyarországon

- A reformáció, a protestáns egyházak megszerveződése és a protestantizmus elterjedése

Európában és Magyarországon

- Az ellenreformáció, a katolikus megújulás és a barokk Európában és Magyarországon

3.3 Törökellenes és rendi küzdelmek

- A mohácsi csata és közvetlen előzményei, a kettős királyválasztás
- Az ország három részre szakadása; a várháborúk (1541–1568)

3.4 Erdély

- Erdély sajátos etnikai és vallási helyzete

3.5 Magyarország a Habsburg Birodalomban

- A Rákóczi-szabadságharc okai, céljai, fordulópontjai és a szatmári béke
- Magyarország újraneépülése és újraneépítése

3.6 A felvilágosodás

- A brit alkotmányos monarchia és az amerikai köztársaság működése
- A felvilágosodás államelméletei; az Emberi és polgári jogok nyilatkozata
- Mária Terézia és II. József reformjai

4.1 Politikai eszmék

- Új eszmék: liberalizmus, nacionalizmus, konzervativizmus

4.2 Az ipari forradalom első hulláma

- Az ipari forradalom első hulláma: textilipar, közlekedés, gyáripar

4.3 A reformkor

- A reformkor fő kérdései (a magyar nyelv ügye, a jobbágyszerzés, a polgári alkotmányosság kérdése), Széchenyi és Kossuth programja és vitája

4.4 A forradalom és szabadságharc

- A pesti forradalom és az áprilisi törvények
- A szabadságharc főbb eseményei: harc a dinasztiaival és a nemzetiségekkel, tavaszi hadjárat. Függetlenségi nyilatkozat, a szabadságharc leverése

4.5. Az ipari forradalom második hulláma a világban és Magyarországon

- Az ipari forradalom második hulláma: kutatás és fejlesztés, közlekedés, vegyipar, gépipar, elektronika – a világban és Magyarországon Gazdasági kiegyezés és állami gazdaságpolitika a dualista Magyarországon

4.6. A szocializmus

- A szocializmus eszméje (marxizmus)

4.7 Polgári állam, nagyhatalmi törekvések

- A polgári nemzetállam jellemzői, alkotmányosság és jogegyenlőség Németország, az Amerikai Egyesült Államok és Magyarország példáján

4.8 A dualizmus kora

- A kiegyezés okai, a közös ügyek, a magyar államszervezet

4.9. A nemzetiségi kérdés Magyarországon

- Etnikai viszonyok, zsidó emancipáció, cigányok/romák Magyarországon a dualizmus korában

A VILÁGHÁBORÚK KORA

5.1. Az első világháború

- Magyarország részvétele a háborúban

.

5.2. Politikai változások a háború után

- A forradalmi átalakulás kísérlete, tanácsköztársaság, ellenforradalom Magyarországon 1918–1920-ban

5.3. Párizs környéki békék

- A trianoni békediktátum születése, tartalma és következményei

5.4 Állam, ideológia és gazdaság a két világháború között

- A nemzetiszocialista Németország
A kommunista Szovjetunió

5.5 Politika és gazdaság Magyarországon

- Politikai és gazdasági konszolidáció Magyarországon az 1920-as években

5.6. Társadalom és életmód Magyarországon

- Oktatás és kultúrpolitika Magyarországon

5.7. A második világháború

- A második világháború kitörése, hadviselő felek, a világháború jellemzői (háborús bűnök, polgári célpontok és lakosság elleni erőszak, hátország, ellenállás)

5.8. Magyarország a második világháborúban

- A területi revízió lépései, az ország hadba sodródásának folyamata

5.9. A holokauszt Európában és Magyarországon

- A zsidóság jogfosztásának folyamata és a holokauszt Európában és Magyarországon

5.10. Magyarország pusztulása

- Német megszállás, nyilas diktatúra – a hadszíntérre vált ország, deportálások a Szovjetunióba

12. középszint

1. Legfontosabb fogalmak, évszámok, személyek ismerete a középszintű érettségi elvárásainak megfelelően

2. Térképhasználat és a topográfiai ismeretek ismerete a középszintű érettségi elvárásainak megfelelően
3. A középszintű érettségi feladatsor I. részének feladattípusai a középszintű érettségi témakörökhöz igazodva
4. A rövid szöveges, kifejtős feladatok (esszék) írása (világtörténelmi témák középszintű érettségi témaköreihez igazodva)
5. A hosszú szöveges, kifejtős feladatok (esszék) írása (magyar történelmi témák középszintű érettségi témaköreihez igazodva)

Megjegyzés: az esszékben a témák a 12. évfolyamon alapórán tanult középszintű témakörök ismerete és az előző évben érettségi előkészítőn átismételt középszintű témakörök bármelyike.

12. évfolyamon alapórán tanult középszintű témakörök

A HIDEGHÁBORÚ KORA

6.1 A hidegháború kora

- A szovjet–amerikai szembenállás, a két Németország létrejötte, a két világrend jellemzői

6.2. A kétpólusú világ felbomlása

- Németország újraegyesítése, a Szovjetunió felbomlása, a kommunista diktatúrák bukása Közép-Európában

6.3 A kommunista diktatúra kiépítése és működése

- A Rákosi-diktatúra: a pártállam, a terror, egyházüldözés, koncepciós perek, államosítás és kollektivizálás, erőltetett iparosítás, propaganda és mindennapok a diktatúra idején

6.4. Az 1956-os forradalom és szabadságharc

- A forradalom okai és céljai a kormánypolitika változásai, a szabadságharc és leverése, a megtorlás

6.5 A kádári diktatúra

- A pártállam, a téjeszesítés, a tervgazdaság, a kultúrpolitika, az elnyomás változó formái – a kádári alku

6.6. A rendszerváltoztatás Magyarországon

- A rendszerváltoztatás (1989–1991)
A piacgazdaságra való áttérés, gazdasági szerkezetváltás, privatizáció, a külföldi tőke szerepe, a külkereskedelem átalakulása

A JELENKOR

7.1 Nemzetközi együttműködés, globális világ

- Az Európai Unió főbb szervei és működésük
- Demográfiai változások, a népmozgások irányai a világban és Magyarországon 1945-től napjainkig

7.2. Politikai intézmények

- Az Alaptörvény, a hatalmi ágak és intézményeik, az önkormányzatok és a választási rendszer

7.3. Nemzet

- A határon túli magyarok helyzete napjainkban (demográfia, asszimiláció, autonómia, oktatás)
- A magyarországi nemzetiségek és a cigányság helyzete napjainkban (demográfia, kisebbségi jogok, oktatás)